

GUILLELMUS TYRENSIS ARCHIEPISCOPUS

NOTITIA HISTORICO-LITTERARIA

(FABRIC. *Biblioth. med. et inf. Lat.*, III, 170)

Guillelmus, ex archidiacono (*Hist.* l. xxi, c. 1) Tyrius sive Tyrensis ab anno 1174 archiepiscopus (l. xx, c. 9) in Phœnicia, natione ut videtur Hierosolymitanus, sed in scholis transmarinis (l. xix, c. 4) in Italia litteras egregie edoctus, de quo præter editores atque præ cæteris Bongarsium, consulendus Aubertus Miræus in Auctario pag. 61 seq. editionis a me curatæ. Scripsit vir cordatus opus eximium *Historiam rerum in partibus transmarinis gestarum* a tempore successorum Mahumethi et ab anno 1048, ac præcipue ab anno 1100 usque ad A. 1184, *libris XXXIII*, sed quorum ultimum vix inchoatum reliquit. Laudatur ab Antonio Florentino, Jacobo de Vitriaco, Paulo Emilio aliisque. Prodiit primum Basileæ 1549, fol., apud Nicolaum Brillingerum et Joannem Oporinum, studio Philippi Poissenoti. Deinde ibid. 1564, fol., apud Henr. Petri, præfixa Guillelmi Vita, curante Henrico Pantaleone, et subjuncta Basillii Joannis Heroldi continuatione usque ad annum 1521, libris VI, qui viderant lucem separatim ibid. 1560, fol. Denique ex accurata recensione Jacobi Bongarsii, in *Gestis Dei per Francos*, Hanov. 1611, fol., pag. 625, sed omissa Heroldi continuatione. Idem Bongarsius aliquot hujus operis versiones Gallicas habere se testatus est ineditas, ab interpretibus illis etiam continuatas, et lucem vidit Gabrielis du Preau sive Prateoli interpretatio, *la Franciade Orientale*, Paris. 1573, fol., atque Italica, Josepho Horollogi interprete *Guerra sacra*, Venet. 1562, 4°, et Thomasio Baglioni curante Venet. 1610, 4°. In temporum notatione Eutyechium ducem secutum, quandoque hallucinari notavit Pagius ad A. 1182, n. 11, qui etiam Hierosolymitanis equitibus parum æquum videri monet ad A. 1133, n. 9.

In præfatione ad *Historiam* Guillelmus testatur se præterea rogatu regis Almarici, ipso Arabica exemplaria ministrante, conscripsisse aliam *Historiam* a tempore seductoris Mahumeth usque in hunc annum, qui est nobis ab incarnatione Domini 1184, per annos quingentos septuaginta decurrentem: profeteturque auctorem se maxime secutum venerabilem Scith, filium Patricii, Alexandrinum patriarcham, illum ipsum nempe cujus Annales sub Eutyechii nomine habemus. Hoc est opus *De gestis Orientalium principum*, quod memorat Guillelmus (lib. 1, c. 3), sive *De principibus Orientalibus et eorum actibus* (lib. xix, cap. 15 et 21), cujus jacturam ægerime ferri ab historiarum studiosis jam Bongarsius notavit; neque enim dubium est plura eum Eutyechianis narrationibus adjunxisse.

Acta quoque synodi Lateranensis A. 1179 habitæ consignavit, ad quam profectum se narrat lib. xxi, cap. 26. Cujus, inquit, si quis statuta et episcoporum nomina, numerum et titulos scire desiderat, relegat scriptum quod nos ad preces sanctorum Patrum, qui eidem synodo interfuerunt, consecimus diligenter: quod in archivo Tyrensis Ecclesiæ inter cæteros quos eidem contulimus Ecclesiæ libros jussimus collocari. Etiam hæc hodie desideramus.

NOTITIA ALTERA.

(BONGARS, *Gesta Dei per Francos, sive Orientalium expeditionum et regni Francorum Hierosolymitani Historia*, etc.; Hanovizæ, typis Wecheliani, 1611, in fol.; Præf., n. XI)

... Sequitur totius historiæ princeps, doctrina non vulgari, et supra sæculum illud amœna, experientia varia, et ex iis, acri judicio vir, quantumque judicare licet, vita et ingenio probus, dictione etiam elegans et gra vis, Guillelmus Tyrensis archiepiscopus. De parentibus ejus et prima origine nihil habeo dicere. Sed qui Gallum facit Balduinus JC. et qui parentibus Germanis ortum, auctor Vitæ ejus, præfixæ editioni secundæ Basiliensi, quæ est Henrici Pantaleonis, nullo quod sciam, argumento nituntur, nisi quod quidam sunt tam stulte amantes patriæ, ut eo licere putent asserere sibi quæ ubique habentur egregia. Ipse, operis et lib. xxiii præfatione, cum patriæ amorem, natalis soli dulcedinem, et patriæ calamitatem et miseras dicit, certe Syriam dicit, et de quo agit Hierosolymitanum regnum. Nam, ut illius Vitæ auctori concedamus quod verum est, duplicem esse patriam, non potest natale solum duplex esse (lib. xix, cap. 4). *Nondum de scholis redieramus; sed trans mare adhuc, circa liberalium artium delineabamur studiis.* Ergo Syrus. Diserte autem veteres historiæ Gallicæ, quæ hanc ipsam Guillelmi exponunt et prosequuntur, natum Hierosolymis dicunt; et frater Stephanus Lusignanus, scriptor Historiæ Cypriæ, Cyprius ipse, eum refert propinquitate attigisse regni Hierosolymitani principes, nescio quo auctore. In pueritia vidit patriarcham Antiochenum Radulphum (lib. xv, c. 17), id est, nisi fallor, circa annum Domini 1140. Cum divortium inter Amalricum regem et Agnetem Edessanam celebraretur, in scholis agebat, etc. (leco